

Závěrečná zpráva z projektu Resilience anebo Proměňme hrozbu v příležitost

Střípky soběstačnosti

Soběstačnost v zásobování potravinami, energií, vodou. Utopie či realita? Naivnost anebo prozíravost v době očekávaných změn klimatu? Výzva a radost anebo dřina a nesmysl? Záležitost „poblázněných“ jedinců anebo celých komunit či dokonce alternativních strategií rozvoje celých států?

V naší společnosti existuje čím dál víc lidí, kteří se z vlastní touhy anebo na základě poznání, že je potřeba reagovat na klimatickou změnu, odhodlali k činům. Různými, často náročnými, jindy jednoduchými opatřeními s velkým dopadem. Zvyšují energetickou efektivitu domácnosti či obce, její soběstačnost, snižují závislost na fosilních palivech a dalších zdrojích. Chtějí být soběstační, nezávislí. Dnes na ně často většinová společnost hledí přes prsty, v brzké budoucnosti budou ukazovat, kam musí mířit main stream.

Představit zajímavé a neotřelé přístupy jednotlivců i obcí (komunit) k výzvě, kterou přináší klimatická změna, si kladl za cíl v uplynulých dvou a tomto roce Ekologický institut Veronica při realizaci projektu **„Resilience anebo Proměňme hrozbu v příležitost“**, který byl podpořen grantem z Islandu, Lichtenštejska a Norska v rámci EHP fondů.

V rámci svých aktivit uspořádal **4 víkendové semináře, 6 besed, exkurze po příkladech dobré praxe, diskusní seminář typu Otevřený prostor, Letní školu a klimatickou soutěž pro školy „CO₂ liga“**. Společné téma: klimatická změna a soběstačnost. Potravinová, energetická, soběstačnost v bydlení a při hospodaření s vodou. Veronica v Hostětíně i v Brně hostila desítky zajímavých lektorů a inspirovala na tři stovky účastníků. Těch, kdo nechtějí být závislí na dodávkách paliv, na světových cenách surovin, na průmyslově zpracované stravě a chtějí se pojistit i proti dopadům ekonomické krize. Na akcích se diskutovalo i přednášelo o tom, jak přeměnit environmentální, ekonomickou a hodnotovou krizi na katalyzátor inovace, jak nebrat klimatickou změnu jako hrozbu, ale jako příležitost.

Seeing is believing – oblíbené heslo prince Charlese, který navštívil Hostětín v roce 2010, si Veronica vzala k srdci a proto se při svých aktivitách zaměřila na praktičnost a příklady dobré praxe.

Mezi obzvláště inspirativní patřily **exkurze**. Například na ekofarmu Kudlov, která usiluje o ekologický a soběstačný chov skotu a zvířata živí kvalitním krmivem, které si na farmě sami vyprodukuje. Mléko se zpracovává přímo na farmě, tvaroh a sýry se prodávají přímo ze dvora a také v blízkém okolí. Příklady soběstačných ekologických provozů je již hodně, ale jedinců, kteří soběstačnosti zasvětili svůj život a umí žít bez elektrické přípojky, těch sice přibývá, ale po kapkách. Vybrané příklady naleznete na naší **ekomapě** (www.ekomapa.org).

Příkladem takto žijící rodiny jsou Přímalovi, kteří hospodaří na Vartovně poblíž Vizovic. Mladá rodina před sedmi lety opustila pohodlí velkoměsta a nahradila jej svobodnějším, byť náročnějším způsobem života. Elektřinu jim vyrábí slunce a na ohřev vody používají solární panely. Vodu mají vlastní, ze studny a na zahradě využívají vodu dešťovou. Svůj dům zrekonstruovali svépomocí dřevem a dalšími místními přírodními materiály. Jako izolaci využili vlnu svých ovcí. Samozřejmostí při jejich životě v souladu s přírodou jsou

pro ně ale i moderní komunikační a domácí technologie – se kterými pracují nejvíc tehdy, když slunce naplno svítí. Jejich život je řízen jinými rytmy než běžný pracovní. Podstatou jejich jídelníčku je to, co jim dají hospodářská zvířata, zeleninová zahrada a ovocný sad. A tak se u Přímalů celé léto a podzim zavařuje, odšťavňuje, suší, fermentuje a nakládá do oleje. Lednici nepotřebují – co uvaří, to prostě do dvou dnů sní. Jsou šťastní, spokojení, neměnili by.

Věrní rčení „naše budoucnost je v rukách našich dětí“, se Veronica zaměřila i na práci se školáky. **Celoroční klimatická soutěž CO₂ liga** byla určena pro 2. stupeň základních a pro střední školy a zapojilo se do ní přes 20 škol Zlínského kraje. Žáků, studentům i veřejnosti zprostředkovala informace o globální změně klimatu a o změnách, které můžeme očekávat v České republice – a to v tématech Voda, Energie, Jídlo a Doprava.

Poutavou a neotřelou formou, prostřednictvím soutěžních úkolů a díky „učení prožitkem“ si soutěžící vyzkoušeli a dozvěděli se, že naši krajinu i společnost čekají vlivem měnícího se klimatu změny, jaké asi budou a jak se na ně mohou připravit. Co je čeká například při zvýšeném suchu – což bude asi nejzásadnější, nejcitelnější a nejviditelnější důsledek klimatické změny v České republice a dotkne se téměř všech oblastí lidské činnosti, „*Chtěli jsme, aby se žáci zamysleli nad svojí spotřebou vody. Proto v tomto úkolu sledují, kolik vody doma denně vyčerpají na jednotlivé činnosti, zkouší svoji spotřebu snížit na polovinu a ti nejodvážnější z nich se pokouší mýt s minimálním množstvím vody anebo dokonce ve studené vodě*“, říká o soutěžních úkolech k tématu „Voda“ organizátorka Hana Machů.

Kromě vodního tématu si žáci vyzkoušeli vařit z regionálních jídel, sledovat vytápění tříd ve škole, zjišťovali objem CO₂ vyprodukovaného jízdou aut jejich rodiny, mapovali parkoviště, připravovali akce pro spolužáky i pro veřejnost a plnili řadu dalších úkolů.

Součástí realizovaného projektu byla i **práce s místními akčními skupinami**, které jsou aktéry lokálního dění a měli by zpracovat téma klimatické změny do strategií rozvoje regionu.

Připravenost na klimatickou změnu a odolnost vůči ní se nazývá „**resilience**“. Tento pojem představuje udržitelná řešení, která přinášejí nezávislost (na vnější pomoci), zvyšují bezpečnost (krizové situace jsou oddáleny, čelíme složitějším podmínkám, ale jsme na ně připraveni), zvyšují odpovědnost za sebe sama, za svou obec.

„*Jde o to, abychom byli lépe připraveni na novou podobu světa, která nás čeká a brali ji vlastně jako novou dobu, ne jako katastrofu. Lidé se musí připravit na větší sucha, vlny veder či výpadky v dodávkách energie. Je to osvěta o tom, že budeme daleko více využívat dešťovou vodu, budeme namísto dálkových dodávek vyrábět mnohem více energie přímo v místě odběru, zejména z obnovitelných zdrojů, domy budou lépe zaizolovány a více energeticky šetrné, a budeme tudíž mnohem nezávislejší na trzích a politické situaci. Změní se i struktura zemědělské produkce tak, aby vyhovovala „novému počasí“*“, říká o realizovaném projektu ředitelka Ekologického institutu Veronica Yvonna Gaillyová.

Zvyšování informovanosti cílových skupin je jednou z cest, jak resilienci na klimatickou změnu zvýšit. Ekologický institut Veronica se bude tématu věnovat i v tomto roce a zve vás na další workshopy a Letní školu soběstačnosti.

Více informací o projektu „Resilience anebo Proměňme hrozbu v příležitost“ naleznete na <http://hostetin.veronica.cz/resilience-aneb-promenme-hrozbu-v-prilezitost>.

Podpořeno grantem z Islandu, Lichenštejnska a Norska v rámci EHP fondů.
www.fondnno.cz a www.eeagrants.cz

